

Konsekwencje zabezpieczania przepływów pieniężnych dla całkowitego dochodu w świetle zmian regulacji MSR/MSSF

Aleksandra Sulik-Górecka*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest przedstawienie regulacji MSSF 9 w zakresie stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla zabezpieczania przepływów pieniężnych. *Metodologia badania* – zastosowane narzędzia badawcze obejmują w szczególności analizę aktów prawnych oraz dostępnej literatury przedmiotu. *Wynik* – nadrzędnym celem zmian międzynarodowych regulacji w zakresie rachunkowości zabezpieczeń owości powinno być zaspokojenie potrzeb informacyjnych użytkowników sprawozdania. W sprawozdaniu z całkowitych dochodów zawierającym efektywną część zysków i strat związanych z instrumentem zabezpieczającym w ramach zabezpieczania przepływów pieniężnych należy prezentować strategię zarządzania ryzykiem oraz sposób ustalenia ekonomicznej zależności pomiędzy pozycjami zabezpieczanymi a instrumentami zabezpieczającymi. *Oryginalność/Wartość* – w artykule zamieszczono krytykę proponowanych w MSSF 9 ograniczeń ujawnień w zakresie rachunkowości zabezpieczeń.

Słowa kluczowe: rachunkowość zabezpieczeń, całkowity dochód, rachunkowość osłonowa, MSSF 9

Wprowadzenie

Trwające obecnie dyskusje nad wyborem właściwego miernika dla pomiaru dokonań jednostki wpływają również na kształt regulacji prawnych w zakresie rachunkowości.

W wielu środowiskach istnieją zarówno zwolennicy zysku całkowitego, jak i zwolennicy bieżącego zysku operacyjnego. Przyjęcie zysku całkowitego jako miernika dokonań rodzi nowe obowiązki sprawozdawcze w różnych obszarach rachunkowości, między innymi rachunkowości zabezpieczeń. W ramach dyskusji nad zmianami struktury sprawozdania finansowego i obowiązkowymi ujawnieniami za nadrzędny cel zmian należy przyjąć zaspokojenie potrzeb informacyjnych użytkowników sprawozdania. W zakresie rachunkowości zabezpieczeń ujawnienia powinny dotyczyć realizowanej strategii zarządzania ryzykiem oraz osiągniętej efektywności zabezpieczeń. Celem artykułu jest przedstawienie regulacji MSSF 9 w zakresie stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla zabezpieczania przepływów pieniężnych. Problem ujęto na tle wymogów MSR/MSSF dotyczących sprawozdania z całkowitego dochodu oraz najnowszych zmian w MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń. Zastosowane narzędzia badawcze obejmują w szczególności analizę aktów prawnych oraz dostępnej literatury przedmiotu.

---

* dr inż. Aleksandra Sulik-Górecka, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Wydział Finansów i Ubezpieczeń, e-mail: sulik_gorecka@ue.katowice.pl.

1. Całkowity dochód jako miara dokonań

Zgodnie z argumentami zwolenników podejścia transakcyjnego, do pomiaru dokonań przychody i koszty powinny być rozpoznawane w systemie rachunkowości na podstawie zarejestrowanych transakcji z otoczeniem podmiotu (Grabiński 2013: 91).

Przyjęcie koncepcji tradycyjnego bieżącego zysku operacyjnego wymaga zastosowania wyceny w koszcie historycznym. Skutki wyceny w koszcie historycznym odwzorowane są w wyniku finansowym netto, który razem z innymi całkowitymi dochodami stanowi zysk całkowity (całościowy). Całkowite dochody obejmują więc tradycyjnie rozumiany wynik finansowy netto oraz inne całkowite dochody, do których zaliczane są przychody i koszty kapitałowe, które nie zostały uwzględnione w rachunku zysków i strat, a powodują zmiany w wartości innych składników kapitałów własnych.

Takie zmiany można wyrazić za pomocą następującego wzoru (Strojek-Filus 2013: 14):

$$KW(ko) - KW(po) = \Delta KW = CD(o),$$

gdzie:

KW(ko) – kapitał własny na koniec okresu,

KW(po) – kapitał własny na początek okresu,

ΔKW – zmiana w kapitałach własnych,

CD(o) – wynik finansowy okresu.

$KW(ko) > KW(po)$ oznacza to zysk, natomiast jeśli $KW(ko) < KW(po)$ oznacza stratę (Strojek-Filus 2013: 14).

Dochód całkowity można zatem określić jako zmianę w poziomie aktywów netto jednostki gospodarczej w ciągu okresu, wynikającą z przeprowadzonych transakcji oraz innych zdarzeń, które nie są wynikiem rozliczeń z właścicielami tej jednostki (Grabiński 2012: 140).

Analizując teorię rachunkowości, należy zauważyć, że atrybutami księgowej miary rezultatu działalności są:

- istotność decyzyjna,
- trwałość w czasie,
- wartość przewidywana (Grabiński 2013: 92).

Rozpatrując powyższe parametry w kontekście zarówno wyniku finansowego netto jak i zysku całkowitego, trudno jednoznacznie stwierdzić, który z nich jest lepszym miernikiem dokonań, między innymi ze względu na różnorodność potrzeb użytkowników sprawozdań finansowych.

Wprowadzenie od 1 stycznia 2009 roku. przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (International Accounting Standards Board – IASB) wyniku całościowego do sprawozdania finansowego świadczy o przyjęciu tej miary dokonań za bardziej użyteczną i przejrzystą dla potencjalnych użytkowników sprawozdania (Bek-Gaik 2013). Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” minimalny zakres informacji prezentowany w sprawozdaniu z całościowego zysku powinien obejmować (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 1, par. 82):

1. Przychody.
2. Koszty finansowe.
3. Udział w stratach i zyskach z tytułu udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności.
4. Obciążenia z tytułu podatków.

5. Łączna kwota obejmująca sumy zysku lub straty, po opodatkowaniu na działalności zaniechanej oraz zysku lub straty, po opodatkowaniu ujętej w momencie przeszacowania do wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia lub w momencie zbycia aktywów lub grupy do zbycia stanowiących działalność zaniechaną.
6. Zysk lub strata netto.
7. Składniki innych całkowitych dochodów sklasyfikowane według rodzaju.
8. Całkowite dochody.

W ramach innych całkowitych dochodów należy między innymi prezentować efektywną część zysków i strat związanych z instrumentem zabezpieczającym w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 1, par. 82).

2. Przesłanki stosowania rachunkowości zabezpieczeń w świetle regulacji MSR/MSSF

Prowadzenie działalności gospodarczej w gospodarce wolnorynkowej jest nieodłącznie związane z ryzykiem. W literaturze ryzyko jest określane jako kategoria, w przypadku której znane są warianty rozwoju sytuacji a także prawdopodobieństwa ich wystąpienia, w przeciwieństwie do niepewności, w której przyszłość pozostaje nieznana (por. Hadyniak 2010: 24).

Oczywistą konsekwencją ryzyka jest chęć jego przewidywania oraz ograniczania. Próby ograniczania ryzyka towarzyszącego działalności gospodarczej sprowadzą często do tworzenia formalnych procedur zabezpieczania przed ryzykiem z wykorzystaniem instrumentów pochodnych (*Zarządzanie ryzykiem* 2007: 73). Do najczęściej zabezpieczanych w ten sposób rodzajów ryzyka można zaliczyć ryzyko walutowe, stóp procentowych lub ryzyko cenowe. Najczęściej stosowanymi instrumentami zabezpieczającymi są instrumenty pochodne, których działanie polega na tym, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych zabezpieczanych pozycji (Woźniak, Seredyński 2010: 23). Konsekwencją stosowania zabezpieczających instrumentów pochodnych jest negatywny wpływ na wynik wahań takich czynników jak kursy walut lub stopy procentowe, bo powodują one z jednej strony wzrost wartości pozycji zabezpieczanej z drugiej spadek instrumentu zabezpieczającego, bądź odwrotnie. W celu wyeliminowania różnic wyniku finansowego prezentowanego pomiędzy okresami bilansowymi można stosować zasady rachunkowości zabezpieczeń, które umożliwią uzyskanie symetrycznych i znoszących się wzajemnie zmian w wartości godziwej pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej (Woźniak, Seredyński 2010: 23).

W Polsce rachunkowość zabezpieczeń również podlega określonym regulacjom prawnym:

- Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 23 lutego 2003 roku zmieniające powyższe rozporządzenie z dnia 12 grudnia 2001 roku.

Do rachunkowości zabezpieczeń odnoszą się następującej międzynarodowe standardy rachunkowości i sprawozdawczości finansowej:

- MSR 32 „Instrumenty finansowe – ujawnianie i prezentacja”,

- MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”,
- MSSF 7 „Instrumenty finansowe – ujawnienia”,
- KIMSF 16 Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym – dla okresów rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku,
- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, opracowany w części dotyczącej klasyfikacji instrumentów finansowych, docelowo ma zastąpić MSR 39 (por.: Althoff, Feygina 2010; *IASB completes...*).

MSSF 9, opublikowany w części 12 listopada 2009 roku, początkowo miał obowiązywać za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie. Nowy standard był częścią zmian zastępujących dotychczasowy standard MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”. Dnia 16 grudnia 2011 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała dokument „Termin wejścia w życie MSSF 9 i wymogi dotyczące ujawnień w okresie przejściowym” odraczający datę wejścia w życie zarówno wersji MSSF 9 „Instrumenty finansowe” z roku 2009, jak i późniejszej z roku 2010. Po poprawkach miały obowiązywać w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie (*Biuletyn MSSF* 2012). W dniu 19 listopada 2013 r., Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała nowe regulacje w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, stanowiące część MSSF 9 Instrumenty finansów. Regulacje te miały za zadanie sprawić, by rachunkowość zabezpieczeń w większym stopniu odzwierciedlała proces zarządzania ryzykiem (por.: *Aktualności BDO* 2014; *IFRS 9 Financial...*).

Zgodnie z opublikowanymi ogólnymi zasadami rachunkowości zabezpieczeń, jednostki będą mogły lepiej (oraz łatwiej) odzwierciedlać stosowane zasady zarządzania ryzykiem w sprawozdaniach finansowych. Do podstawowych zmian, w porównaniu z zasadami rachunkowości zabezpieczeń obowiązującymi według MSR 39, należy zaliczyć:

- zwiększenie zakresu pozycji, jakie można wyznaczać na pozycje zabezpieczane (np. pozycje stanowiące element niefinansowych składników),
- możliwość wyznaczenia na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (jednocześnie wprowadzono nowy sposób wykazywania zmian wartości opcji w czasie w przypadku, gdy zmiana wartość wewnętrznej opcji została wyznaczona na instrument zabezpieczający),
- zniesienie obowiązku retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej limitu 80–125% (zgodnie z opublikowaną częścią MSSF 9 warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną),
- zwiększenie zakresu wymaganych ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływu rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe (zwiększenie obowiązków ujawnieniowych jest rezultatem znacznego zwiększenia możliwości stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń) (MSSF 9: par. 6).

Nad wdrożeniami MSSF w Unii Europejskiej pracuje Europejska Grupa Doradczą ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG). Ponieważ standard opublikowany przez IASB w listopadzie 2009 był niekompletny, EFRAG zawiesiła prace związane z oceną zgodności MSSF 9 z wymaganiami UE. Ostateczna (pełna) wersja MSSF 9 Instrumenty finansowe została opublikowana przez IASB w lipcu 2014 r., a następnie 17 grudnia 2014 roku odbyło

się spotkanie, na którym zdecydowano o podjęciu prac nad rekomendacjami dotyczącymi wdrożenia MSSF 9. Zgodnie z przyjętym harmonogramem prac EFRAG powinna do końca kwietnia 2015 r. opracować i opublikować wstępną wersję stanowiska aprobującego bądź odrzucającego MSSF 9. Następnie po analizie komentarzy i uwag do wersji wstępnej EFRAG powinna do końca lipca 2015 r. przedstawić Komisji Europejskiej swoje ostateczne stanowisko w odniesieniu do MSSF 9.

3. Prezentacja skutków zabezpieczania przepływów pieniężnych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

W sprawozdaniu z całkowitych dochodów powinny zostać ujawnione skutki przyjętej strategii zabezpieczania podmiotu przed ryzykiem, tak aby akcjonariusze i inni użytkownicy sprawozdania mogli otrzymać pełną informację o kondycji finansowej przedsiębiorstwa. Jest to zwłaszcza istotne gdy jednostka decyduje się na przyjęcie specyficznych zasad raportowania skutków zabezpieczania się przed ryzykiem w postaci rachunkowości zabezpieczeń (Sulik-Górecka 2014: 77–89).

W momencie ustanowienia zabezpieczenia należy przede wszystkim sporządzić sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego obejmującą:

- a) politykę zarządzania ryzykiem w spółce;
- b) dokument ustanowienia powiązania zabezpieczającego (cel i okres zabezpieczenia);
- c) dokument oceny efektywności zabezpieczenia;
- d) dokument zaprzestania stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 39, par. 88).

Zgodnie z MSR 39, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w ostateczności mogą wpłynąć na wynik finansowy (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 39, par. 88c). W szczególności możliwe jest zabezpieczenie takich składników aktywów, zobowiązań, uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań, wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji lub inwestycji netto w udziały zagraniczne, które narażają podmiot na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 39, par. 9).

Zgodnie z regulacjami rachunkowości zabezpieczeń, powinna być możliwość przypisania instrumentu zabezpieczającego, konkretnemu czynnikowi ryzyka związanemu z ujętym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnikiem aktywów lub zobowiązań, uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami lub z prognozowaną przyszłą transakcją (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 39, par. 86). Ogólne zasady ujęcia zabezpieczenia przepływów pieniężnych są następujące:

1. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowił efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach.
2. Nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w wyniku (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 39, par. 95).

Co do zasady każdy instrument finansowy (w tym pochodny) zabezpieczający przepływy środków pieniężnych ma służyć ograniczeniu wpływu na wynik finansowy zmienności przepływu środków pieniężnych. Wówczas zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne ujmowane są w innych całkowitych dochodach i prezentowane w odrębnej pozycji kapitałów własnych (np. kapitał

z wyceny transakcji zabezpieczających) w takiej części, w jakiej dany instrument stanowi skuteczne zabezpieczenie związanej z nim pozycji zabezpieczanej. Nieefektywną część zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego należy wykazać w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Jeśli instrument zabezpieczający przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, wykonany, lub zmianie ulega jego przeznaczenie, wtedy należy zaprzestać stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. Jeśli nie przewiduje się wystąpienia planowanej transakcji, zyski lub straty ujęte w kapitałach należy przenieść do rachunku zysków i strat bieżącego okresu (Sulik-Górecka 2011: 667–677).

W zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych dotyczących aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego dotychczas możliwe było tylko zabezpieczenie w całości lub przed ryzykiem walutowym (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 39, par. 0S100). Argumenty przeciwko możliwości zabezpieczenia przyszłych niefinansowych należności lub zobowiązania np. przed ryzykiem cenowym dotyczyły niemożliwości wyodrębnienia wpływu zmiany ceny na wartość zobowiązania lub należności, porównywalnego do wpływu zmiany kursu walutowego lub stopy procentowej. Formuła cenowa w zawierającym przyszłym kontrakcie może bowiem obejmować cenę podstawowego surowca, ale również marżę lub koszty transportu. W nowym MSSF 9 dopuszcza się możliwość zabezpieczenia niefinansowych aktywów lub zobowiązań przez ryzykiem cenowym pod warunkiem, że istnieje aktywny rynek wpływający na cenę surowca, którego dotyczy zabezpieczany kontrakt (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSSF 9, par. B.6.3.9). W standardzie podano trzy przykłady zabezpieczeń dostawy gazu, kawy oraz ropy naftowej, odnosząc się do rynków na których ustalane są ceny tych surowców. Dopuszczono możliwość zabezpieczenia wartości kontraktów przed ryzykiem cenowym, ze względu na możliwość pomiaru na aktywnym rynku cen głównych czynników wpływających na cenę kontraktu. W tym celu nie jest nawet konieczne ustalenie w umowach określonych formuł ustalania cen, uzależniających przykładowo cenę oleju napędowego od ceny baryłki ropy BRENTA, traktowanej jako benchmark (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSSF 9, par. B.6.3.10).

Według MSSF 9 możliwe zatem byłoby wyznaczenie przez przykładową spółkę jako pozycji zabezpieczanej przyszłych przepływów pieniężnych związanych ze sprzedażą bądź zakupem podstawowego surowca. Opierając się na posiadanej strategii zarządzana ryzykiem jednostka powinna ocenić prawdopodobieństwo wystąpienia transakcji jako wysokie, a przy zawieraniu transakcji udokumentować związek pomiędzy instrumentami zabezpieczającymi, a pozycjami zabezpieczanymi, a także cel zawarcia danej transakcji. Zakres ujawnień w zakresie rachunkowości zabezpieczeń wymaganych w sprawozdaniu finansowym przez MSR 39 był szeroki i obejmował między innymi sposób obliczenia efektywności zabezpieczenia, oznaczającej stopień, w jakim zmiany przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczaną pozycją, możliwe do przypisania zabezpieczanemu ryzyku, są kompensowane zmianami przepływów pieniężnych związanych z instrumentami zabezpieczającymi. Zwracając uwagę na to, że efektywna część zabezpieczeń przepływów pieniężnych powinna być prezentowana w innych całkowitych dochodach dla zwiększenia użyteczności informacyjnej sprawozdania finansowego, wątpliwości wzbudza zapis MSSF 9, likwidujący konieczność sprawdzenia, czy efektywność zabezpieczenia mieści się w granicach 80%–125%. Według MSSF 9 należy zbadać czy istnieje „ekonomiczna zależność” pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym. MSSF 9 nie zawiera katalogu metod dostępnych do zbadania tej zależności, dopuszczalne są metody statystyczne np. analiza regresji, ale również metody jakościowe.

Przykładowo jednostka jest narażona na ryzyko kursowe związane z dolarami amerykańskimi (USD) oraz dolarami będącymi środkami płatniczymi w Hongkongu (HKD). Jednostka wykorzystuje instrumenty zabezpieczające tylko oparte na dolarach amerykańskich. Jako potwierdzenie istnienia „ekonomicznej zależności” pomiędzy zabezpieczanymi pozycjami w dolarach HKD a instrumentami zabezpieczającymi w USD spółka przyjmuje powiązanie kursów obu walut. Dopuszczalne fluktuacje wobec 1 USD to 7,75 HKD do 7,85 HKD (*Hedge Accounting...* 2014: 32).

Uwagi końcowe

Wszelkie zmiany międzynarodowych regulacji rachunkowości, także w zakresie rachunkowości zabezpieczeń powinny mieć na celu zaspokojenie potrzeb informacyjnych użytkowników sprawozdania.

Wprowadzenie konieczności prezentacji innych całkowitych dochodów wynika z dążenia do pogłębiania ujawnień w sprawozdaniu. W obowiązującym dotychczas MSR 39 wartość docelowej efektywności zabezpieczenia być może wzbudzała kontrowersje, jednakże od kolejnych nowelizacji standardów można by raczej oczekiwać zwiększania wymagań w zakresie ujawnień rachunkowości zabezpieczeń dla spełnienia podstawowej funkcji informacyjnej sprawozdania finansowego, a nie uproszczenia regulacji. Ograniczenie wymogów do ustalenia „ekonomicznej zależności” bez podania szczegółowych metod wydaje się być dyskusyjne. Wątpliwości budzi wówczas porównywalność w zakresie pozycji innych całkowitych dochodów dotyczącej efektywnej części zabezpieczenia przepływów pieniężnych.

Literatura

- Althoff J., Feygina Y. (2010), *MSSF 9 Instrumenty finansowe*, „Aktualności MSSF” nr 80, PriceWaterhouseCoopers, grudzień 2009/styczeń 2010.
- Bek-Gaik B. (2013), *Sprawozdanie z całkowitych dochodów jako nowy element sprawozdania finansowego – wybrane aspekty teoretyczne i praktyczne*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 56, Szczecin.
- Biuletyn MSSF* (2012), Wydanie 02/2012, lipiec, www.deloitte.pl.
- Grabiński K. (2012), *Forma i miejsce prezentacji kategorii wynikowych w sprawozdaniu finansowym – problemy interpretacyjne*, w: *Stabilność system finansowego warunkiem rozwoju gospodarczego*, tom I, red. J. Osiatyński, Wydawnictwo WSFiP w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała.
- Grabiński K. (2013), *Koncepcje wyniku finansowego, w: Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Problemy kwantyfikacji wartości*, red. B. Micherda i M. Andrzejewski, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Hadyniak B. (2010), *O niepewności, potrzebach i ryzyku*, w: *Zarządzanie ryzykiem działalności organizacji*, red. J. Monkiewicz, L. Gąsioriewicz, Wyd. C.H. Beck, Warszawa.
- Hedge Accounting under IFRS* (2014), Ernst&Young, February.
- IASB completes Phase 1 of IFRS 9: Financial Instruments – Classification and Measurement*, Ernst&Young, „IFRS Outlook” nr 89.
- IFRS 9 Financial Instruments* (2012), July 2012, www.ifrs.org.
- Międzynarodowe Standardy Rachunkowości i Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości finansowej* (2011), SKWP, Warszawa.
- MSSF 9*, <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2014/ifrs9.pdf>.
- Strojek-Filus M. (2013), *The importance of other comprehensive income for managers in a production entity*, „Management Systems in Production Engineering” nr 1 (9).
- Sulik-Górecka A. (2011), *Sprawozdawcze konsekwencje zabezpieczania ryzyka kursu walutowego*, w: *Rachunkowość w teorii i praktyce*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 668, Szczecin.

Sulik-Górecka A. (2014), *Wytyczne polityki zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych dla przykładowego przedsiębiorstwa*, „Zeszyty Naukowe Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu” nr 16, Chorzów.

Woźniak P., Sereżyński R. (2010), *Rachunkowość zabezpieczeń*, ODiDK Sp. z o.o., Gdańsk.

Zarządzanie ryzykiem (2007), red. K. Jajuga, PWN, Warszawa.

THE COMPREHENSIVE INCOME CONSEQUENCES OF CASH FLOW HEDGE ACCORDING TO IFRS

Abstract: *Purpose* – the main objective of the paper is to describe the legal rules of cash flow hedge regarding new IFRS 9. *Design/Methodology/Approach* – the research methods consisted of analysis of the legal regulations and the literature of the subject. *Findings* – in the first section of the paper the author has presented the issue of comprehensive income. Afterwards, the main hedge accounting determinants have been described. In the last part of article the financial report consequences of cash flow hedging have been explained including recent law changes about assessment of effectiveness. *Originality/Value* – the recent changes of accounting regulations aims to provide a better link between an entity's risk management strategy, the rationale for hedging and the impact of hedging on the financial statements. However, the author has criticised that the obligations about hedge accounting disclosures have been decreased.

Keywords: hedge accounting, cash flow, MSSF 9, comprehensive income

Cytowanie

Sulik-Górecka A. (2015), *Konsekwencje zabezpieczania przepływów pieniężnych dla całkowitego dochodu w świetle zmian regulacji MSR/MSSF*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 873, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 189–196; www.wneiz.pl/frfu.